

RECENSION

Youssef Skhayri i *Ett öga rött*

Originaltitel Ett öga rött
Regi Daniel Wallentin
Producent Fredrik Wikström
Manus Karin Arrhenius i samarbete med Daniel Wallentin
Foto Ari Willey
Roller Youssef Skhayri, Hassan Brijany, Anwar Albayati, Asmaa Hour, Evin Ahmad, Marcus von Plenker-Tind, Shebly Niavarani m fl
Sverige 2007
Längd i tid 1 tim 30 min
Censur tillåten från 7 år
Distributör Sonet Film AB

Ett öga rött

Under 2000-talet har det s.k multikulturella Sverige kommit upp på Sveriges biodukar. Mest känd är väl Josef Fares *Jalla! Jalla!* Debuterande regissören Daniel Wallentins *Ett öga rött*, efter Jonas Hassen Khemiris kritikerrosande roman, plöjer i samma fåra, även om skillnaderna är stora.

På sätt och vis kan man jämföra denna trend med genombrottet för arbetarförfattarna på 30-talet: en ny samhällsgrupp tar plats i den kulturella offentligheten. Med en skillnad: både *Jalla! Jalla!* och *Ett öga rött* är roliga. Humor var inte arbetarförfattarnas bästa gren.

Ett öga rött är en lite ryckig film som blandar höjdpunkter med schabloner. Den inleds med en sprakande karnevals scen från Förorten, där vi möter huvudpersonen Halim (Youssef Skhayri), hans far (Hassan Brijany) och modern (Asmaa Hour), men också Dalanda (Anwar Albayati), som med sina magiska profetior ska komma att spela en viktig roll i Halims liv.

Ett öga rött gestaltar på ett humoristiskt vis en teori som ofta framförts: att andra generationen invandrare har svårare med anpassning än den första - fast här vänds den upp och ned. Normalfallet är att den första generationen anpassar sig men lever på drömmen att återvända, nästa generation stångar pannan blodiga för att komma in i samhället utan att lyckas, stoppade som de blir av sega fördomsfulla strukturer. Här blir det alltså tvärtom.

När Halims mor hastigt dör beslutar fadern att bryta banden med det förgångna och flyttar från förorten till innerstaden, skaffar en närbutik och vill bli svensk på heltid. Något som blir till ett trauma för Halim: han vill inte alls kapa sina rötter. Han vill fortsätta att vara stolt över sin härkomst.

Medan fadern spelar Ulf Lundell, brer kaviarmackor och målar dalahästar hatar Halim denna svenneanpassning. Han har via Dalanda genomskådat Integrationsplanen och i olika drömscener blir han en Tankesultan som ska återupprätta invandrarnas stolthet över den egna kulturen.

Halim lever i ett tillstånd mellan dröm och verklighet. Han tröstas

av sin döda mor och i dagdrömmens värld blir nyhetsuppläsaren från TV Bengt Magnusson en myndig shejk som ska hjälpa hans älskade Yasmins pappa in på Dramaten.

Till slut landar ändå det mesta av Halims tankar och drömmier i en hård verklighet. Inte bara så att han förlorar sin Yasmine - en förälskelse som knappast var ömsesidig - och får stryk av några skinheads på skolan, ett väl schablonartat inslag. När han börjar tala om hämnd och jihad får han av en rasande far veta att det verkliga jihad, det tunga jihad, är kampen mot det onda inom en själv.

Ett öga rött är smockfylld med fyndiga regigrepp och Wallentin har gjort mesta möjliga av myllret i kvartersbutiken, Halims blyga uppvaktning av Yasmine, den magiska samvaron med Dalanda på ett apelsinfyllt förortstak, för att ta några exempel. Samtidigt överröstar den ibland rätt raljanta speakertexten kraften i själva bildberättandet och tar framför allt bort den tyngd som fanns i Khemiris bok. Det blir som att inget är riktigt på riktigt, bara på låtsas, inklusive Halims uppror. Detta plus diverse burleskerier gör *Ett öga rött* till ännu feel-good-film, fast självklart sevärd.

Skådespelarinsatserna är utmärkta, jag gissar att Hassan Brijany kan ha spelat till sig en birollsguldbagge. Och fotot! Det var länge sen jag såg ett så utsökt foto. Hatten av för fotograf Ari Willey!

Gunder Andersson